

Datum: 2022-02-16

Dnr: 1.3.2-2022-004

Verksamhetsredogörelse 2021

Inledning

Gentekniknämnden har till uppgift att genom rådgivande verksamhet främja en etiskt försvarbar och säker användning av gentekniken så att människors och djurs hälsa och miljön skyddas. I det sammanhanget ska hänsyn tas till vikten av att ett gott forskningspolitiskt klimat upprätthålls.

Nämnden ska yttra sig vid ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken, ge råd till berörda myndigheter i frågor om genteknik samt sprida kunskap om den gentekniska utvecklingen. Till stöd i nämndens arbete finns två personer anställda vid Vetenskapsrådet. Nämnden har under året hållit sex sammanträden.

1. Remissyttranden

Miljödepartementet

- Utkast till rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen.

Riksarkivet

- Remiss av Riksarkivets förslag till författningar.

Läkemedelsverket

- Ansökan om tillstånd för klinisk prövning av en vaccinkandidat mot respiratoriskt syncytialvirus.
- Ansökan om tillstånd för klinisk prövning för behandling av svårläkta sår.
- Ansökan om tillstånd för klinisk prövning för behandling av diffust storcelligt B-cellslymfom.
- Ansökan om tillstånd för klinisk prövning för behandling av multipelt myelom.
- Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2021:XXXX) om ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter och allmänna råd (LVFS 2004:10) om avsiktlig utsättning vid klinisk prövning av läkemedel som innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer.

Jordbruksverket

- Ansökan om godkännande av den genetiskt modifierade majs DP4114 x MON89034 x MON87411 x DAS-40278 för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.
- Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade majs DP-915635-4 för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.
- Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sojabönan DBN-09004-6 för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.

Livsmedelsverket

- Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade rapsen MON 94100 för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.
- Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade majs MON 95379 för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.

Socialstyrelsen

- Socialstyrelsens rapport: Förutsättningar för att reprocessa och återanvända medicintekniska engångsprodukter i Sverige (S2019/05187/FS).

2. Föredrag vid Gentekniknämndens sammanträden

- Framtidens mat – interdisciplinär innovation. Eric Öste, Cirkulär AB.
- Konsumentacceptans för cellodlad mat. Tobias Linné, doktor i sociologi vid institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet.
- Växtnoden - en kunskapsnod för information om växtförädlingens mål, metoder och bidrag till samhällets utveckling, Kungliga skogs-och lantbruksakademien. Anders Nilsson, Annika Åhnberg, Dennis Eriksson och Jens Sundström.
- Genmodifierade växtfabriker för hållbar kontroll av skadeinsekter. Christer Löfstedt, professor i kemisk ekologi, Lunds universitet.
- Miljöbalkens inverkan på en universitetsforskare. Stefan Jansson, professor i växters cell- och molekylärbiologi, Umeå universitet.
- The EU project RUMIGEN; towards improvement of ruminant breeding schemes. Patrice Humblot, professor i husdjurens reproduktion vid Sveriges lantbruksuniversitet.

3. Informationsverksamhet

3.2. Webinarium

Den 26 maj anordnade Gentekniknämnden webinariet: *Ny genteknik behöver ny lagstiftning*. Webinariet riktade sig främst till riksdagsledamöter.

3.3. Rapport om allmänhetens inställning till genomredigering

Gentekniknämnden har i samarbete med Institutionen för växtbiologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet och analysföretaget Novus undersökt svenskars inställning till genomredigering inom växtförädlingen.

Själva undersökningen genomfördes hösten 2020. Under 2021 analyserades de data Novus tagit fram och rapporten *Svenskars inställning till genomredigering inom växtförädling* publicerades.

3.4. Frågor om genteknik och Twitter

Via e-post och telefon har kansliet besvarat ett 50-tal frågor om genteknik. Kansliet har via nämndens twitterkonto skickat 115 tweets.

3.5. Kansliets medverkan vid webinarium, kurser etc.

- *Nytt på genteknikfronten – så tar Gentekniknämndens rapport form*, en artikel publicerad i Bi-lagan, en tidskrift som ges ut av Nationellt bioresurscentrum för biologi och bioteknik. Bioresurscentret startade 2002 med ett nationellt uppdrag från Utbildningsdepartementet och Uppsala universitet att stödja lärare från förskola till vuxenutbildning.
- Skrivit och granskat texter som ska ingå i en skrift från Kungliga vetenskapsakademien.
- Medverkat vid en lärardag anordnad av Nobelprismuseet och Universeum,
- Faktagranskat ett utkast till en utbildningsfilm om genteknik. för mellan-och högstadiet. Filmen är producerad av Kunskapsmedia Group.
- Medverkat med föredraget *Politiska diskussioner og holdninger i Sverige og EU* vid ett webinarium anordnat av Norsk landbrugssamvirke.
- Medverkat vid kurserna; *Green biotechnology*, Stockholms universitet, *Genetic diversity and plant breeding*, Sveriges lantbruksuniversitet, En dag om hållbar utveckling och etik, Uppsala universitet samt hållit ett föredrag för elever vid Naturbruksgymnasiet i Gimo.

3.6. Gentekniknämndens webbplats

Kansliets personal uppdaterar kontinuerligt webbplatsen med aktuella händelser och reviderar faktasidorna när något förändras.

Enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service ska offentliga aktörers webbplatser vara tillgängliga. Det är ett löpande arbete och kansliets personal har gått kurser och ingår i en grupp vid Vetenskapsrådet som arbetar med tillgänglighetsfrågor. Kansliets personal ingår även i Vetenskapsrådets grupp av webbansvariga.

Under början av årets visade det sig att ett åttiotal myndigheter inte följer dataskyddsförordningen vid användning av analysverktyget Google Analytics. Det gällde bland annat Gentekniknämndens webbplats. I början av mars gjordes en anmälan till Integritetsskyddsmyndigheten. I sitt beslut den 4 maj skriver myndigheten: IMY beslutar att avsluta ärendet som rör anmälan. Notera att IMY oberoende av detta kan komma att inleda tillsyn. På grund av detta och byte av server var Gentekniknämndens webbplats inte kopplad till analysverktyget under perioden 1 januari till 18 april. Redovisade siffror gäller därför från 19 april till 31 december 2021.

Webbplatsen besöktes 170 451 gånger av 111 533 användare. Antalet sidvisningar uppgick till 337 376, varav cirka 55 procent var sidor under faktaområdet genetik och genteknik. Antalet besökare var som högst under april-maj, i början av oktober och under första veckan av december. Under sommarmånaderna, veckan då skolorna har novemberlov och över julhelgerna gick besöksantalet ner. De allra flesta når webbplatsen via en sökmotor, men även via länk eller genom att adressen skrivs in direkt. De länkar som använts finns till största delen på webbplatser med läromedel, men även myndigheter och Sveriges radio har länkat till Gentekniknämndens webbplats.

4. Gentekniknämndens arkiv

Gentekniknämnden ansvarar för nämndens handlingar och Vetenskapsrådets arkivariater sköter arkivvården. Under året har kansliet, i samarbete med Vetenskapsrådets arkivariater, tagit fram en ny klassificeringsstruktur för Gentekniknämndens arkiv.

5. Rekrytering av kansliansvarig

Rekryteringsprocessen startade under sensommaren. Tretton personer ansökte om tjänsten, varav tre kallades till intervju. Den nye kansliansvarige, docent Annelie Carlsbecker, påbörjar sitt arbete vid Gentekniknämnden den 1 april 2022 och kommer att gå parallellt med nuvarande kansliansvarig fram till slutet av maj.